

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

1-2023

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

A.Tuychiev	
Chet tilini o'qitishda talabalarning tanqidiy fikrlash va so'zlashish malakalarini rivojlantirish bo'yicha debatlar tashkil etish	462
M.Zohidova	
Madaniyatlararo muloqotni ingliz tili darslarida video vazifalar orqali rivojlantirish.....	466
B.Yunusova	
Kombinator leksikografiya – tilshunoslikning nazariy va amaliy asosi.....	470
Z.Alimova	
Navoiyning “Saddi iskandariy” asaridagi forscha-tojikcha so'zlarning semantik jihatdan guruhlanishi	475
F.Yuldasheva	
Zamonaviy tilshunoslikda xushmuomalalik tadqiqi	480
J.Djamolov	
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti nuqtai nazaridan tilni rivojlantirish masalalari.....	484
F.Xalimova	
Badiiy konseptlar tipologiyasi	490
D.M.Xoshimova	
Tarjimada xarakter psixologiyasini aks ettiruvchi qiyosiy vositalar tarjimalari	494
M.A.Hojiyeva	
Mustaqil ta'lim vositasida bo'lajak filolog mutaxassislarning terminologik kompetentligini rivojlantirish	497
Sh.S.Irgasheva	
Ingliz tilida internet diskursidagi neologizmlar faoliyatining semantik xususiyatlari	502
G.M.Mamadjanova	
Konstantalarni asosiy lingvokulturologik birliklar sifatida o'rganish	507
V.A.Giyosova	
Murojaat birliklarining ijtimoiy-lisoniy tahlili	512
Z.S.Paziljanova	
Madaniyatlararo muloqotda muloqot modellari	517
A.A.Haydarov, Z.T.Yadgarova	
Ritm, qofiya, intonatsiya	520
I.T.Hojaliyev, M.Sh.Xolmatov	
Xotira matnlaridagi polisemantik so'zlarning semantik-strukturasi	524
	FANIMIZ FIDOYILARI
SHARIFAXON ISKANDAROVA	529

INGLIZ TILIDA INTERNET DISKURSIDAGI NEOLOGIZMLARFAOLIYATINING SEMANTIK XUSUSIYATLARI**SEMANTIC FEATURES OF THE FUNCTIONING OF NEOLOGISMS IN ENGLISH INTERNET DISCOURSE****СЕМАНТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ НЕОЛОГИЗМОВ В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ИНТЕРНЕТ ДИСКУРСЕ****Irgasheva Shoxida Sadriddinovna¹****¹Irgasheva Shoxida Sadriddinovna**

– Toshkent moliya instituti “Xorijiy tillar” kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya

Maqola zamonaviy Internet diskursida ko'p sonli neologizmlarning ishlashini tahlil qilishga bag'ishlangan. Tadqiqotning dolzarbligi asoslandi, bu ingliz tilidagi Internet-diskursidagi (Internet jurnallari misolida) neologizmlarni chuqur o'rganish va tavsiflashning obyektiv zaruratidan iborat bo'lib, u yangi lingvistik hodisalarga eng tez javob beradi va shakllantiradi. Neologizm tushunchasi neologizmlarning stilistik, psixolingvistik, leksikografik, denotativ, konkret tarixiy nazariyalari asosida ochilgan. Shuningdek, ingliz tilidagi onlayn jurnallar misolida neologizmlarni o'rganish natijalari nafaqat leksikologiyaning neologiya kabi bo'limini boyitishga yordam beradi, balki jamiyatning zamonaviy ustuvorliklari va tendensiyalarini aniq ko'rishga imkon beradi, chunki yangi lug'at madaniyat va qadriyatlarining aksi hisoblanadi.

Аннотация

Статья посвящена анализу функционирования неологизмов, содержащихся в большом количестве в современном интернет дискурсе. Была обоснована актуальность исследования, заключающаяся в объективной необходимости тщательного изучения и описания неологизмов в англоязычном интернет дискурсе (на примере интернет-журналов), реагирующем наиболее оперативно на новые лингвистические явления и формирующем богатую языковую картину. Было раскрыто понятие неологизма согласно стилистической, психолингвистической, лексикографической, денотативной, конкретно-исторической теориям неологизмов. Также результаты изучения неологизмов на примере англоязычных интернет-журналов помогут не только обогатить такой раздел лексикологии, как неология, но и позволят отчетливо увидеть современные приоритеты и тенденции общества, так как новая лексика является отражением культуры и ценностей.

Abstract

The article is devoted to the analysis of the functioning of neologisms contained in large numbers in modern Internet discourse. The relevance of the study was substantiated, which consists in the objective need for a thorough study and description of neologisms in the English-language Internet discourse (on the example of Internet journals), which most quickly responds to new linguistic phenomena and forms a rich language picture. The concept of neologism was revealed according to the stylistic, psycholinguistic, lexicographic, denotative, concrete historical theories of neologisms. The results of the study can be useful both for linguists, practicing translators, and students studying a foreign language. Also, the results of the study of neologisms on the example of English-language online magazines will help not only enrich such a section of lexicology as neology, but also allow you to clearly see the modern priorities and trends of society, since the new vocabulary is a reflection of culture and values.

Kalit so'zlar: neologizmlar; internet diskurs; onlayn jurnallar; o'zlashtirma so'z; neologizmlarni shakllantirishning samarali usuli

Ключевые слова: неологизмы; интернет дискурс; интернет-журналы; заимствования; словосложение; продуктивный способ образования неологизмов

Key words: neologisms; internet discourse; online magazines; borrowings; word formation; productive way of forming neologisms

KIRISH

Jamiyatda yangi texnologiyalar, ommaviy axborot vositalari, ijtimoiy- madaniy, iqtisodiy va siyosiy faoliyatning jadal rivojlanishi natijasida yangi voqelik va natijada ularni tavsiflovchi yangi so'zlar paydo bo'ladi. Zamonaviy ommaviy axborot vositalarida ko'plab yangi atamalar paydo bo'ladi. Matbuot yangi lingvistik hodisalar haqida birinchi bo'lib xabar beradi va tildan foydalanishning boy lingvistik manzarasini chizadi, bu filologlarni o'ziga jalb qiladi va sinchkovlik bilan o'rganishni talab qiladi. XIX-XX asrlar oxirida leksikologiyaning neologiya deb atalgan bo'limi paydo bo'ldi, u yangi so'zlarni - neologizmlarni tavsiflash bilan shug'ullanadi. Leksikologiyada “neologism” so'zining

TILSHUNOSLIK

aniq ta'rifi haligacha mavjud emas. Neologizmlarning stilistik nazariyasiga ko'ra, neologizmlar yangilik ta'siriga ega bo'lgan stilistik vaqt bilan belgilangan so'zlarni o'z ichiga oladi [1].

Neologizmlarning psixolingvistik nazariyasiga ko'ra, neologizm - bu ona tilida so'zlashuvchining shaxsiy tajribasida ilgari uchramagan lingvistik birliklar hisoblanadi[2]. Neologizmlarning leksikografik nazariyasiga ko'ra, neologizm lug'atda qayd etilmagan so'zlar deb qayd etilgan. Denotativ nazariyaga ko'ra, neologizmlar yangi hodisalarni bildiruvchi so'zlar qatoriga kiritamiz[3]. Aniq tarixiy nazariya bo'yicha, neologizm uchta parametr: til maydoni, vaqt, til birligining yangilik turiga ega bo'lishi kerak [4].

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Neologizmlarni o'rganish hech qachon o'z ahamiyatini yo'qotmaydi, chunki neologizmlar ona tilida so'zlashuvchi dunyosining rasmini aniqlab, ma'lum bir davr bilan aloqa o'rnatishga, jamiyatning ustuvor yo'nalishlarini belgilashga imkon beradi. V.I. Zabotkina [5], E.N. Zaxarenko [6], T.V. Popova [7], L.V. Ratsibulskaya [8], D.E. Rozental [9], G.Ya. Solganik [10] va boshqa olimlarning neologizmlarni faol o'rganishiga qaramay neologiya tilshunoslikning eng harakatchan sohalaridan biri sifatida diqqatni jalb qilishni talab qiladi.

Ishning ilmiy yangiligi zamonaviy internet diskursida neologizmlarning faoliyatini o'rganish bo'lib, tavsiflashni talab qiladigan eng ko'p neologizmlarni o'z ichiga oladigan keng maqsadli auditoriyaga ega.

Tadqiqotning maqsadi ingliz tilida internet diskursidagi neologizmlarning faoliyat xususiyatlarini aniqlash maqsadga muvofiq bo'lib, quyidagi vazifalari bilan belgilanadi:

- “neologism” tushunchasi, uning turlari va tasnifi, shakllanish usullarini ko'rib chiqish;
- neologizmlarning shakllanish usuli va unumdorligiga internet diskursidasi onlayn jurnallaridan tanlab olingan neologizmlarni tahlil qilish.

Tadqiqot materiali intener diskursi jurnallarida joylashgan neologizmlarning uzluksiz namunasi yordamida tanlangan. Asosiy tadqiqot usuli neologizmlarni lingvistik tahlil qilish hisoblanadi. Tadqiqot uchun material neologizmlarning shakllanish usuli va unumdorligiga ko'ra tahlil qilindi. Tadqiqot materiali sifatida ingliz tilidagi onlayn jurnallardan foydalanildi.

NATIJA VA MUHOKAMALAR

Til birligining shakliga ko'ra neologizmlarning tasnifining yana bir ko'rinishiga duch kelishimiz mumkin, masalan, T.V. Popova, L.V.Rasiburskaya va D.V.Gunuava [11] neologizmlarni shu asosda guruhlashda quyidagi tushunchalarni qo'llaydilar:

neoleksemalar - so'z shakllanishining samarali modellari asosida yaratilgan va boshqa tillardan o'zlashtirilgan yangi so'zlar, masalan: **toster-** toster, **security-** sek'yuriti, **rouming-** rouming, **shaker-** sheyker, **damping-** demping, **loser-** luzer; **neofrazemalar** - iboraga yangi ma'no berish natijasida hosil bo'lgan yangi frazeologik birliklar, masalan: **coach potato** – yalqov, dangasa, **silly money (funnymoney)**-katta miqdordagi pul;

Neosemalar - allaqachon ma'lum bo'lgan so'zlarga yangi ma'nolarni berish natijasida paydo bo'lgan so'zlar masalan: **mouse-**“sichqon” – yangi ma'no- “kursorni komp'yuter ekranida siljitish uchun gilamcha yoki tekis sirt bo'ylab harakatlanadigan kichik qo'l qurilma”, **fishing** – “baliq ovlash”; yangi ma'no – “foydalanuvchining maxfiy ma'lumotlariga kirish uchun Internetdagi firibgarlik turi”.

Rus tilshunosi L.A.Xaxam [12]neologizmlarni semantikasi va tuzilishini hisobga olgan holda tasniflab, strukturaviy-semantik tasnif deb atadi:

1. Shakli, ma'nosi ham yangi bo'lgan so'z;
2. Shakli yangi, ammo ma'nosi boshqa so'zda allaqachon mavjud bo'lgan so'z;
3. Ma'nosi yangi, lekin shakl avvaldan mavjud bo'lgan so'z.

Taniqli rus tilshunosi E.V.Rozen [13]neologizmlarni va tilshunoslikning madaniy jihatlarini o'rganib, neologizmlarni tuzilishiga ko'ra tasnifladi va shuning uchun bu tasnifni strukturali deb hisobladi.

1. Neologizmlar yakka holda uchrashi mumkin bo'lgan so'zlardir, lekin ular yangi so'zlarning bir qismi ham bo'lishi mumkin;
2. Tilda paydo bo'lgan yangi morfemalar;
3. Mavjud morfemalardan tashkil topgan, ammo yangi birikmada bo'lgan so'z.

E.V.Rozen va L.A.Xaxam yondashuvlari o'rtasidagi farq aniq bo'lib - bu semantika, neologizmning ma'nosi hisoblanadi. E.V.Rozen yangi so'zning faqat tuzilishini hisobga oladi, L.A.Xaxam esa uning tuzilishi va ma'nosiga e'tibor beradi. Neologizmlarning shakllanish usulini hisobga olgan holda fonologik, semantik, o'zlashtirma va sintaktik neologizmlar kabi guruhlarini farqlash mumkin. Sintaktik neologizmlarni morfologik va frazeologik neologizmlarga ajratish mumkin.

Fonologik neologizmlar alohida tovushlarning birikmasidan hosil bo'ladi. Ular tovushlarning qo'shilmasi bo'lib, ko'pincha tovush taqlidli undov so'zlar qo'llaniladi. Adabiyotda bunday so'zlarni "suni'y" yoki "kashf qilingan" deb ataydilar. **Auf** – "ajoyib, zo'r", **Rah-rah** – "keng kalta yubka", **Zizz** – "qisqa uyqu" (uxlab yotgan odam chiqaradigan tovushlarga taqlid qilish), **Buzz** – "telefonga qo'ng'iroq qilish" (ish telefonining signaliga taqlid qilish) **Ouch! Oh!** – engil og'riqdan yig'lash; **Oops! Voy!** – odam biror narsani tushirganda yig'lash, **Bling- bling** – "yaltiroq metall kalit zanjirlar, marjon, taqinchoq buyumlar", **Sis-boombah** (amerikacha jargon) tomoshabinlar sporti, ayniqsa futbol (ko'pincha maktab o'quvchilari o'yinchilarni qo'llab-quvvatlash uchun ishlatadigan bo'g'inli so'z).

Shu guruh shartli ravishda yangi taqlid undov so'zlarini o'z ichiga olishi mumkin: **yech** [jek] yoki **yuck** (Amerika jargonida qo'llanishi cheklangan) - kuchli nafratni ifodalaydigan taqlid undov so'zi (bu taqlid undov so'zi, asosan, bolalar va o'smirlar tomonidan ishlatiladigan "**yucky/yucky**" jirkanch sifati ma'nosini anglatadi). Ushbu neologizmlar yangilikning eng yuqori darajasiga ega va ularni "kuchli neologizmlar" deb tasniflash mumkin. Ularning yangiligining yuqori darajasi ular shaklining g'ayrioddiylik va yangiligi bilan izohlanadi.

Semantik neologizmlar allaqachon mavjud bo'lgan, ammo yangi ma'nolarni qabul qilgan so'zlar tushuniladi va ular quyidagi variantlarda bo'lishi mumkin:

1) eski so'zlar o'z ma'nosini butunlay o'zgartirib, ilgari mavjud bo'lgan ma'nosini yo'qotadi;

2) so'zning semantik tuzilishida barcha an'analarni saqlab qolgan holda yana bir leksik semantik variant paydo bo'ladi[14].

So'nggi bir necha o'n yilliklarda ikkinchi turdagi birliklar ustunlik qildi. Zamonaviy ingliz tilidagi eng keng tarqalgan yangi ma'nolar orasida **charisma** – kuchli shaxsiy joziba, magnitlanish; **bummer** – umidsizlik, bezovtalik, muammo; **go-go** – dinamik, zamonaviy; **funky** – yoqimli, zo'r; **banana**, ayniqsa, **to go bananas** – jinnilik qilmoq iborasida; **flaky** – ajoyib kabi so'zlarni qayd etish mumkin.

Umuman olganda, semantik neologizmlar orasida so'zning ko'proq mavhum leksiko-semantik variantini shakllantirish tendensiyasi mavjud, ma'noning kengayishi ustunlik qiladi. Ushbu turdagi neologizmlar jargonda ko'proq qo'llaniladi.

O'zlashtirma neologizmlar. Ingliz tili o'zlashtirma so'zlar orqali o'rta asrlar va Uyg'onish davriga qaraganda ancha past darajada kengayishda davom etmoqda. "Qabul qiluvchi" tildan "beruvchi" tilga aylanib bormoqda. Bu ingliz tilining XX- asr Lingua franca (muloqot tili) maqomini olganligi bilan bog'liq. Biroq, o'zlashtirma so'zlar neologizmlarning umumiy sonining atigi 7,5%ini tashkil etadi va leksik tizimning atrofida bo'lishiga qaramay, ularni ko'rib chiqish mutlaqo zarur bo'lib tuyuladi, chunki bu qatlamsiz yangi lug'atning butun majmuasini tasavvur qilib bo'lmaydi[15].

O'zlashtirma so'zlarning asosiy manbasi fransuz tili bo'lib qolmoqda. So'nggi 25 yil ichida Skandinaviya o'zlashtirma so'zlari soni keskin kamaydi. Yangi tendensiya Afrika va Osiyo tillaridan olingan o'zlashtirma so'zlarning o'sishi hisoblanadi.

Lotin – circus, apostle; **Fransuz** – infantry, grenade; **Grek** – phobia, lexicon, atlas; **Nemis** – blitz, strudel, kindergarden, schnitzel, noodle; **Ital'yan** – broccoli, fresco, spaghetti, parmesan, pesto, pizza, cappuccino, fashionista; **Ispan** – canyon, tornado, tortilla, barricade, guitar, alligator, burrito; **Golland** – cruise, dock, avast, freight, duke, yacht, landscape, sketch, cookie, **Skandivaniya** – ski, saga, sauna, slalom; **Yapon** – karaoke, samurai, kimono, sushi, tsunami, kamikaze, geisha, judo, jujitsu, soy, emoji, inemuri; **Arab** – harem, hijab, algebra, zero, zenith, giraffe, caravan, mosque; **Portugal** – albino, dodo, emu, fetish, tempura; **Sanskrit** – avatar, karma, mahatma, yoga; **Rus** – borscht, czar/tsar, icon, vodka, glasnost (a term from the Soviet Union for "open government"); **Hind** – bandana, bungalow, juggernaut, jungle, loot, pajamas, shampoo; **Ivrit** – sapphire, abacus, behemoth, cherub, jubilee, sabbatical; **Fors** – chess, checkmate, check; **Malay** – ketchup, amok; **Irland** – boycott, clock, dig (slang), hooligan; **Hitoy** –

TILSHUNOSLIK

kung fu, in' yan'; *Turk* – baklava, coffee, kiosk, ottoman; *Norvegiya* – gun, ransack, slaughter, hell, husband, skill, bug, reindeer, dirt; *Afrikan* – banana, bongo, banjo, cola, jazz, chimpanzee, goober, gumbo, impala, jumbo, mamba, zebra, zombie.

Varvarizmlar eng katta yangilik darajasi bilan ajralib turib, yangi o'zlashtirilgan lug'at orasida ustun bo'lgan assimilyatsiya qilinmagan birliklar hisoblanadi. Masalan: **dolce vita** (italyanchadan) shirin hayot.

Ksenizmlar – mamlakat hayotining o'ziga xos xususiyatlarini aks ettiruvchi voqeliklar yoki o'zlashtirma birliklar: **gyro** (yunon tilidan) sendvich turi (kichik non bo'lagida qovurilgan go'shtning yupqa qatlami); **zazen** (yapon tilidan) zen- buddizmga qo'llaniladigan meditatsiya; **kung fu** (xitoychadan) kung fu jangi.

Varvarizm qabul qiluvchi tilda sinonimlarga ega bo'lib, ksenizm esa faqat manba mamlakatida mavjud bo'lgan va qabul qiluvchi mamlakatda yo'q bo'lgan hodisalar, obyektlarni bildirib farqlanadi. Binobarin, ksenizmlar ko'proq yangilik darajasiga ega, garchi ular barcha o'zlashtirma neologimlarning atigi 14 %ini tashkil qiladi.

Morfologik neologizmlar "til tizimida mavjud bo'lgan qoliplarga ko'ra va shu tizimda mavjud bo'lgan morfemalardan" yaratilgan bo'lib, quyidagi turlarga bo'linadi: affiks, so'z qo'shilishi, konversiya, qisqartmalar.

Affiksial birliklar, qoida tariqasida, ingliz tilidagi so'z yasash an'alariga to'liq mos ravishda tuzilgan, ularning morfologik tuzilishi va ma'no tabiati ingliz tilida so'zlashuvchilar orasida rivojlangan oddiy, standart so'z g'oyasiga mos keladi. Shuning uchun, yasama neologizmlarning paydo bo'lishini ona tilida so'zlashuvchilar faqat ishora qilingan yangilikdan xabardor bo'lganda ongli ravishda qayd etadilar. Bu usul neologizmlarni to'g'ri yaratishda ustunlik qiladi. Yasama so'z, shuningdek, murakkab so'z, oddiy so'zdan farqli o'laroq, semantik bo'linish va ichki prediktsiya mavjudligi bilan tavsiflanadi.

Yangilik darajasiga ko'ra tasniflashda "mutlaq" neologizmlar – tilda ilgari ishlatilmagan neologizmlar va "nisbiy" neologizmlar – til uchun yangi bo'lmagan so'zlar mavjudligini e'tiborga olishimiz zarur. S. A. Alatorseva [16] ularni kuchli va zaif deb ataydi. Kuchli neologizmlar yuqori darajadagi yangilik, g'ayrioddiy shakllar bilan ajralib turadi va ular birinchi marta tilning leksik tarkibiga kiradi, aksincha – zaif neologizmlar yangi foydalanishni olgan avvaldan mavjud bo'lgan so'zlar deb hisoblaydi. Ekspressiv va emotsional rangdagi individual mualliflik neologizmlari kuchli neologizmlar guruhiga yorqin misoldir. Misol uchun, afro-amerikalik reper Nurphy Lee tomonidan yaratilgan "boughetto" so'zi "bourgeois" va "ghetto" ikki so'zini birlashtirish orqali hosil qilingan. Bu neologizmga salbiy ma'noga ega bo'lib, "jamiyatdagi odob-axloq me'yorlariga amal qilmaydigan badavlat kishi" [17] ma'nosida qo'llaniladi.

Xuddi shu guruhga ko'p yoki kamroq darajada yangilik tuyg'usini keltirib chiqaradigan zamonaviy voqelik va tushunchalarning yangi nominatsiyalari kiradi. Zaif neologizmlar guruhiga ilgari ma'lum bo'lgan yangi qo'llanilgan so'zlar kiradi: "egg" so'zi yangi "bomba" ma'nosini oldi.

Til-nutqqa mansublik prinsipiga ko'ra tasniflash ikkita asosiy toifani ajratishga imkon beradi: odatiy va noodatiy bo'lmagan neologizmlar. Odatiy neologizmlar adabiy tilning mulki hisoblanadi. Noodatiy neologizmlar toifasiga biz yakka mualliflik asosida shakllangan okkazonal va potensial so'zlarni kiritishimiz mumkin.

Individual stilistik neologizmlar - so'z san'atkori, yozuvchilar, publitsistlar tomonidan matnning ifodaliligini oshirish, badiiy matnga obrazlilik berish maqsadida tuzilgan so'zlar, ular yangilik va g'ayrioddiylikni saqlashga qaratilgan. Bunday individual stilistik neologizmlar mualliflik neologizmlari deb ham ataladi. Lingvistik neologizmlardan farqli o'laroq, individual stilistik neologizmlar ko'pincha nominativ emas, balki ekspressiv funksiyani bajaradi. Shoir, yozuvchi tomonidan yaratilgan neologizmlar individual uslubga tegishli bo'lib qoladi. Neologizmlarning mualliflari nafaqat yozuvchilar bo'lishi mumkin. O'zimiz bilmagan holda, biz har kuni yangi okkazonalizmlarni ixtiro qilamiz. Biroq, bunday neologizmlar kamdan-kam hollarda adabiy tilga o'tadi va butun mamlakat bo'ylab qo'llaniladi.

Individual mualliflik neologizmlari tilda shu qadar mustahkam o'rnashganki, endi faqat mutaxassislar ularni lingvistik neologizmlardan ajrata oladilar.

Neologizmning mavjud bo'lish davomiyligi asosida tasniflashga kelsak, muallif uchta asosiy toifani aniqlaydi [18]:

- qisqa muddatli, ya'ni ona tilida so'zlashuvchi tomonidan bir marta nutqdaishlatilgan neologizmlar;
- o'rta muddatli - tilning lug'at tarkibida bir muncha vaqt mustahkamlanib, keyinundan "chiqib ketadigan" yangi so'zlar;
- uzoq muddatli - tilning mustaqil, to'liq huquqli birliklariga aylangan va uzoq vaqtdavomida ildiz otgan neologizmlar.

XULOSA

Yuqoridagilarni umumlashtirgan holda neologizmlarni tasniflashda ko'plab yondashuvlar mavjudligini ko'rib chiqdik. Shuni ta'kidlash kerakki, yondashuvga qarab, neologizm tushunchasini anglash o'zgaradi.

Bizning tipologiyamizda ko'rib chiqilgan neologizmlarning aksariyati xalqaro so'zlar bo'lib, asosan ingliz tilidan olingan. Bunga ingliz tilida so'zlashuvchi mamlakatlarda ro'y berayotgan keng ko'lamlı globallashuv, hayotimizni kompyuterlashtirish va eng yangi ilmiy texnologiyalarning rivojlanishi ham sabab bo'lmoqda. Biroq, bizning lingvistik yangi shakllangan so'zlar tasnifi milliy va madaniy belgilarga ega bo'lgan neologizmlarni ham aniqladi. Aksariyat hollarda bunday neologizmlar leksik va semantik neologizmlarni o'z ichiga oladi, ular yo faqat ma'lum bir madaniyatga xos yangi voqelikni bildiradi, yoki madaniy va tarixiy assotsiatsiyalarni konnotativ ma'nosida ifodalaydi. Bunday neologizmlar ma'lum bir milliy til hamjamiyatining taraqqiyot bosqichlarini aks ettiribgina qolmay, balki boshqa tillardagi so'zlarning o'xshash leksik ma'nolari bilan solishtirib bo'lmaydigan milliy-semantik qismlarni ham o'z ichiga oladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Сенько, Е.В. Инновации в современном русском языке [Текст] / Е.В. Сенько. – М.: Айрис-Пресс, 1994. – 112 с.
2. Тогоева С.И. Современная лексикография и новые единицы номинации [Текст] / С.И. Тогоева. – М.: Академия, 2007. – 264 с.
3. Козырев, В.А., Черняк, В.Д. Лексикография русского языка: век нынешний и век минувший [Текст] / В.А. Козырев, В.Д. Черняк. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2015. – 631 с.
4. Котелова, Н.З. Новые слова и словари новых слов [Текст] / Н.З. Котелова. – М.: Наука, 1983. – 223 с.
5. Заботкина, В.И. Новая лексика современного английского языка [Текст] / В.И. Заботкина. – М.: Высшая школа, 1997. – 318 с.
6. Захаренко, Е.Н., Комарова, Л.Н., Нечаева, И.В. Новый словарь иностранных слов [Текст] / Е.Н. Захаренко, Л.Н. Комарова, И.В. Нечаева. – М.: Азбуковник, 2008. – 784 с.
7. Попова, Т.В. Русская неология и неография [Текст] / Попова Т.В. – М.: Флинта, 2005. – 98 с.
8. Рацибульская, Л.В. Словообразовательные неологизмы в современных СМИ как смысловая доминанта эпохи / Л.В. Рацибульская // Русское словообразование. – 2005. – № 4. – С. 233–234.
9. Розенталь, Д.Э., Голуб, И.Б., Теленкова, М.А. Современный русский язык [Текст] / Д.Э. Розенталь, И.Б. Голуб, М.А. Теленкова. – М.: Высшая школа, 1991. – 560 с.
10. Солганик, Г.Я. Язык современной публицистики [Текст] / Г.Я. Солганик. – М.: Наука, 2007. – 232 с.
15. Неология и неография современного русского языка / Т.В. Попова, Л.В. Рацибульская, Д.В. Гугунава. — М.: Флинта, 2005. — 160 с.
16. Хахам Л.А. Основные типы новообразований в современном английском языке и способы их перевода на русский язык: автореф. дис. канд. фил. наук. М., 1970. 24с
17. Заботкина В.И. Когнитивно-прагматический подход к неологии. / В.И. Заботкина. - М.: Высшая школа, 1989. -126 с
18. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. - М.: 2003. – 308 с
19. Арбекова Т.И. Лексикология английского языка. Учеб. Пособие для II-III курсов ин-тов и фак. иностр. яз.: М.: Высш.шк., 2007. – 240 с.
20. Алаторцева С. И. Словари новых слов / С. И. Алаторцева // История русской лексикографии / отв. ред. Ф. П. Сорокалетов. – СПб. : Дмитрий Буланин, 1998. 612 с.
21. Грацкова И. Ю. Неологизмы в современном английском языке / И. Ю. Грацкова // Cyberleninka. Языкознание. 2015. № 5 (17). С. 114–118.
22. Алаторцева С. И. Проблемы неологии и русская неография. ДДН, СПб, 1998. С. 55.